

ONDERWERP

Waterparagraaf herontwikkeling wegensteunpunt A12
Zevenaar

DATUM

6 maart 2020

PROJECTNUMMER

E07071.002132

GECONTROLEERD DOOR

Bas Agerbeek, Kees de Vries

VAN

Swaen Visser

Inleiding

Aanleiding

Wegensteunpunten zorgen voor een veilig en bereikbaar Nederland. Veel wegensteunpunten van Rijkswaterstaat voldoen door technische veroudering en te geringe capaciteit niet meer aan de huidige eisen. Dit is de reden dat Rijkswaterstaat een aantal wegensteunpunten wil renoveren of vervangen.

Doel

Het proces van de watertoets is een belangrijk instrument om het waterbelang in ruimtelijke plannen en besluiten te waarborgen. Het gaat daarbij om alle waterhuishoudkundige aspecten, waaronder veiligheid, wateroverlast, watertekort, waterkwaliteit en verdroging, en om alle wateren: rijkswateren, regionale wateren en grondwater. Het is niet een toets achteraf, maar een proces dat de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan en de waterbeheerder in een zo vroeg mogelijk stadium met elkaar in gesprek brengt. In deze waterparagraaf worden de beschikbare plannen, de herontwikkeling van wegensteunpunt Zevenaar langs de A12, getoetst aan het beleid van Waterschap Rijn en IJssel en de gemeente Zevenaar.

Leeswijzer

Deze waterparagraaf voor de herinrichting van het wegensteunpunt langs de A12 te Zevenaar is als volgt opgebouwd: Allereerst wordt het beleidskader voor water toegelicht. Vervolgens wordt de huidige waterhuishoudkundige situatie van het wegensteunpunt beschreven en tenslotte zal de toekomstige situatie van het plangebied worden beschreven. We sluiten af met een samenvatting van de communicatie en afstemming met het waterschap.

Waterbeleid

Beleid of regelgeving

Europese Kaderrichtlijn Water (2000)

Inhoud & relevantie

De Kaderrichtlijn Water (KRW) heeft tot doel om de kwaliteit van de Europese wateren in een goede toestand te brengen en te houden. Waterbeheer op het niveau van stroomgebieden is daarbij het uitgangspunt, waarbij het stroomgebiedbeheerplan een belangrijk instrument is. In 2015 heeft Nederland de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen naar de Europese Commissie gestuurd: voor de Rijn, de Schelde, de Maas en het Eems-Dollardestuarium. Het plangebied valt binnen het beheersgebied van Waterschap Rijn en IJssel. Van belang is dat bij initiatieven tenminste voldaan wordt aan het standstill principe. Dit houdt in dat een ingreep (uitvoering van het ruimtelijk plan) de toestand van het watersysteem niet mag verslechteren, tenzij beargumenteerd kan worden dat dit wegens 'een hoger doel' niet anders kan (notitie Gevolgen van de KRW voor fysieke projecten in en om het water, ministerie van Verkeer en Waterstaat, maart 2006).

Nationaal Bestuursakkoord Water

Op basis van het rapport van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw en het kabinetsstandpunt 'Anders omgaan met water' hebben het Rijk, de provincies, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) ondertekent. Het NBW is doorgevoerd in de provinciale en regionale beleidsplannen.

Relevante aspecten uit het NBW zijn:

- Toepassen van de watertoets als procesinstrument op alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten. Het doel van de watertoets is waarborgen dat waterhuishoudkundige doelen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen.
- Toepassen van de trits schoon houden - zuiveren - schoon maken, met als eerste insteek het voorkomen van vermenging van schoon hemelwater van dakvlakken en afvalwater en het gebruik van bijvoorbeeld een bodempassage voor hemelwater van druk bereiden straatvlakken.
- Wateropgave (de benodigde bergingscapaciteit voor het opvangen van pieken in neerslag) bepalen aan de hand van de NBW normen regionale wateroverlast. Voor stedelijk gebied geldt een norm van $T=100$ (neerslaggebeurtenis die statistisch berekend eens in de 100 jaar voorkomt).

Waterwet (2009)

Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. Acht bestaande wetten voor het waterbeheer in Nederland zijn vervangen door deze Waterwet en de zes verschillende vergunningen zijn opgenomen in één vergunning. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Een belangrijk doel is het klimaat adaptief en klimaatbestendig maken en wateroverlast zoveel mogelijk te beperken.

Een belangrijke verandering na het in werking treden van de Waterwet is de onderverdeling in het bevoegde gezag met betrekking tot directe en indirecte lozingen. Alle indirecte lozingen vallen onder het bevoegde gezag voor de Wet Milieubeheer (gemeente en provincie). Alle directe lozingen vallen onder het gezag van de Waterwet (waterschappen voor de regionale wateren en Rijkswaterstaat voor de rijkswateren). Een Watervergunning is nodig voor:

- Werken in, aan en in de nabijheid van oppervlaktewater (bijvoorbeeld leggen van kabels, verlagen maaiveld).
- Het onttrekken/(weer) lozen van grondwater tijdens bouwwerkzaamheden.
- Het lozen van regenwater van verhard dak- en terreinoppervlak direct of via een retentie/infiltratievoorziening in oppervlaktewater.
- Werkzaamheden in of nabij waterkeringen.

Provinciaal plan

Het provinciaal waterbeleid is vastgelegd in de structuurvisie 'Omgevingsvisie Gaaf Gelderland' (2018). De hoofdzaken van het provinciaal beleid voor water zijn gericht op een veerkrachtig en duurzaam water- en bodemsysteem. Dit systeem bestaat uit bodem en ondergrond, grondwater en oppervlaktewater en is duurzaam als het ook in de toekomst kan blijven functioneren en in stand kan worden gehouden tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. De provincie onderschrijft de ambitie van de Europese Kaderrichtlijn Water dat uiterlijk in 2027 het grond- en oppervlaktewater in Europa schoon en ecologisch gezond moet zijn en dat er voldoende water is voor duurzaam gebruik en

voert deze uit. De beschermde gebieden voor grondwater, waterberging, de Kaderrichtlijn Water en Natura 2000 zijn leidend bij de uitwerking van dit beleid in programma's of in kaders in de verordening.

Keur Waterschap Rijn en IJssel

Een deel van het beleid van Waterschap Rijn en IJssel ligt vast in de Keur. De regels in de Keur hebben betrekking op het lozen, afvoeren, onttrekken of aanvoeren van grondwater en water uit beken en andere wateren. Ook kent de Keur gebods- en verbodsbepalingen over zaken die niet mogen in of om watergangen, dijken en lijnvormige elementen. Iedereen die werkzaamheden uitvoert of activiteiten plant in en om water of dijken, heeft met de Keur te maken.

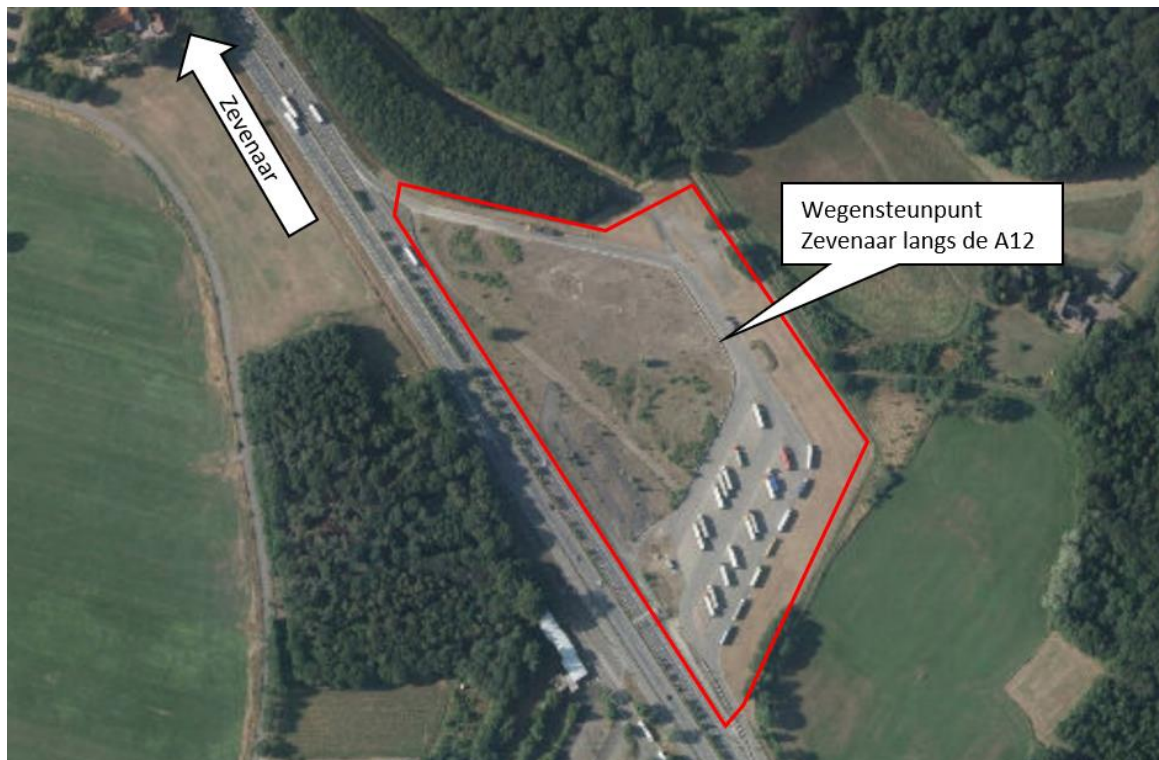
Waterbeheerplan (2016-2021)

Dit plan beschrijft het beleid voor alle taakgebieden van Waterschap Rijn en IJssel. Het plan geeft aan welke doelen het waterschap nastreeft en met welke aanpak ze deze willen bereiken.

Huidige situatie watersysteem

Plangebied

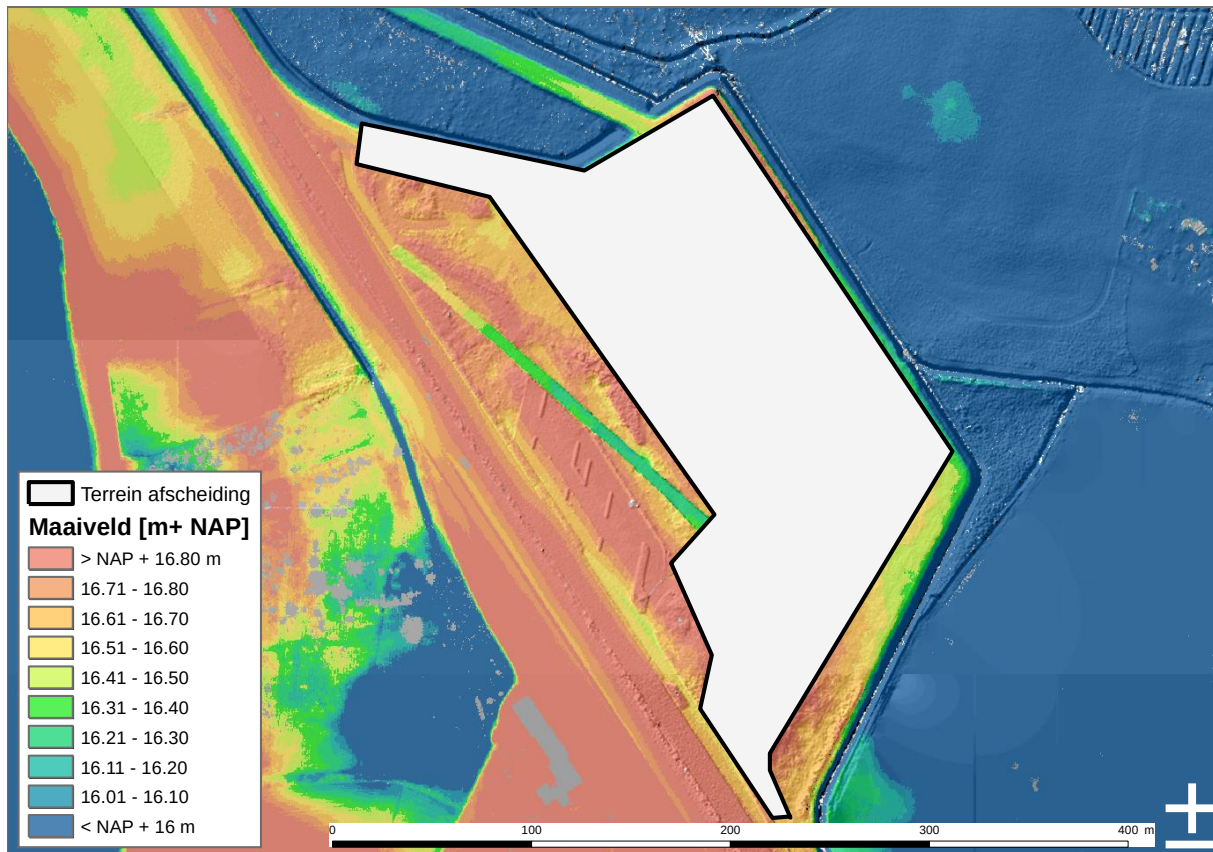
Rijkswaterstaat is voornemens om een wegensteunpunt te ontwikkelen. De geplande locatie hiervoor ligt noordelijk langs de A12 (Figuur 1). Het ligt ten zuidoosten van de stad Zevenaar, vlak aan de Duitse grens. Het huidige landgebruik wordt gekenmerkt door een parkeerterrein met een grote strook onverharde berm. In de omgeving komt bos, oppervlaktewater en landbouwgebied voor.

Figuur 1: Ligging plangebied (rood omlijnd)

Maaiveld

In Figuur 2 is het maaiveld [m+ NAP] weergegeven van wegsteeunpunt Zevenaar langs de A12 en omgeving. Het wegsteeunpunt ligt op 16,26 – 17,00 + NAP. Het plangebied ligt ingesloten tussen de A12 in het westen (> 16,26 m+ NAP) en een watergang en landbouw in het oosten (9,38 – 16,25 m+ NAP).

Figuur 2: Variatie in het maaiveld [m+ NAP] op de locatie van wegsteeunpunt Zevenaar langs de A12

Verharding

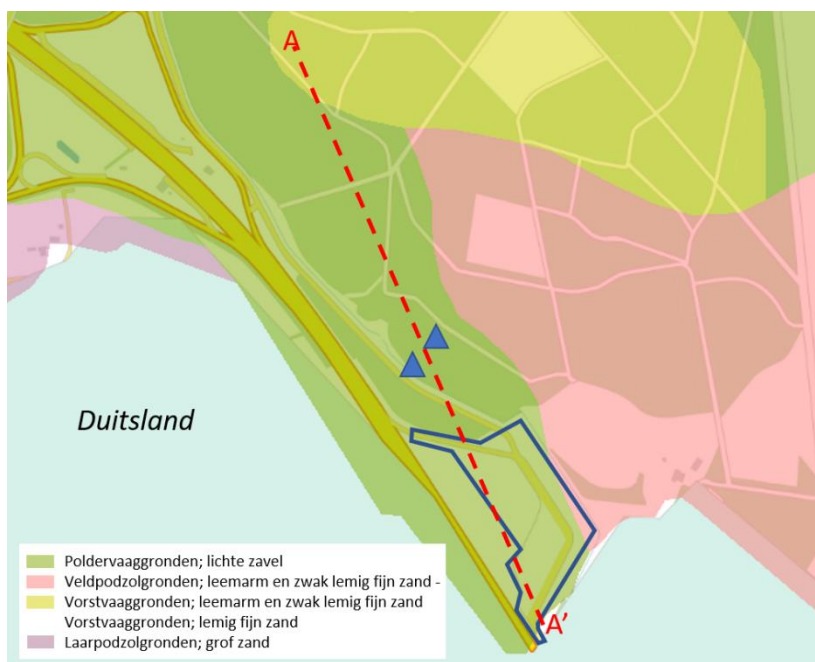
Binnen het plangebied komt 1,52 ha verhard oppervlak voor, voornamelijk in de vorm van parkeerterreinen en bestrating, samen met een klein gebouwtje. (Figuur 3).

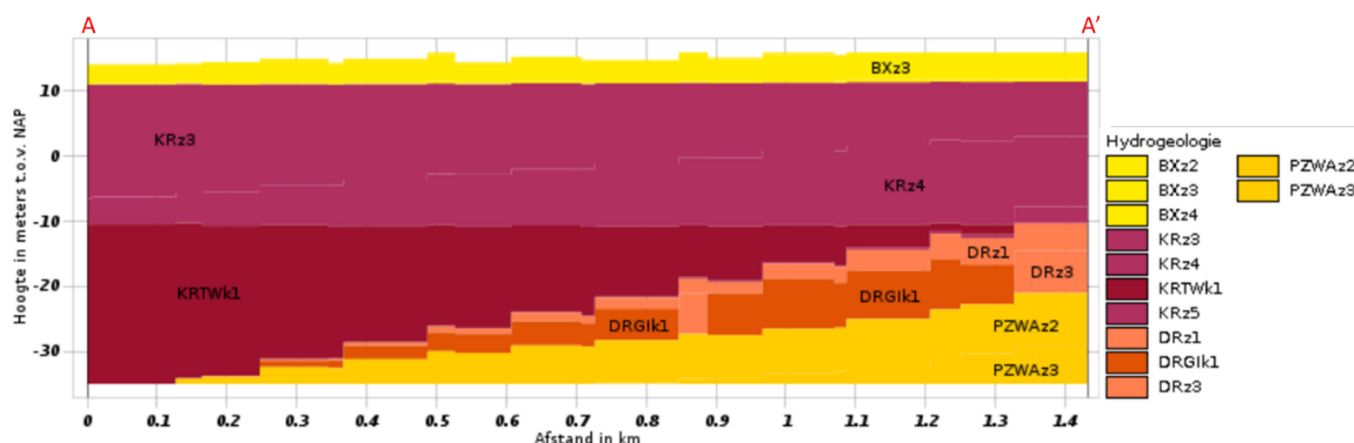
Figuur 3: Bestaande verharding in het plangebied

Bodem en infiltratie

De bodem van het plangebied bestaat uit poldervaaggronden, Figuur 4. Dit bodemtype kenmerkt zich door lichte zwavel. Een doorsnede van REGIS II v2.2 laat zien dat de ondergrond voornamelijk uit grote zandige formaties van Bostel, Kreftenheye, Drente, Peize en Waalre afgewisseld met de kleiige formaties van Kreftenheye, Drente en Gieten bestaat (Figuur 5). De eerste kleiige laag bevindt zich op -10 tot -35 meter. De doorlatendheid van de bodem op basis van REGIS II is circa 1 tot 10 m/dag.

Figuur 4: Bodemtype op de locatie van wegsteeunpunt Zevenaar langs de A12, doorsnede REGIS II aangegeven met rode stippellijn (zie Figuur 5)

Figuur 5: Doorsnede tot 35m- NAP, REGIS II v2.2, rood gestippelde lijn in Figuur 4.

Grondwater

Er zijn een aantal meetpunten voor grondwater in het DINOlaket gevonden dicht bij het terrein van het wegsteeunpunt langs de A12 van Zevenaar, waarvan hier twee meetpunten worden besproken (locaties van de meetpunten zijn aangegeven in Figuur 4 met twee blauwe driehoeken). De dichtstbijzijnde bevindt zich langs de weg Grenspost-bergh-autoweg (buis B40G0296-001) en heeft over de periode 1992-2005 een gemiddelde grondwaterstand van 13,75 m t.o.v. NAP gemeten. Het maaiveld op dit meetpunt betreft 15,15 m t.o.v. NAP, dit betekent dat de gemiddelde grondwaterstand ongeveer 1,40 m onder het maaiveld zit. Het meetpunt in het meer bosrijke gebied is in put B40G0294 van de periode 1992-2005 de grondwaterstand gemeten en het gemiddelde over deze periode 13,75 m t.o.v. NAP. Het maaiveld op dit meetpunt betreft 15,13 m t.o.v. NAP, wat betekent dat de grondwaterstand op dit meetpunt gemiddeld 1,38 m onder het maaiveld zit. Het gemiddelde maaiveld in het plangebied voor het wegsteeunpunt is ca. NAP +16,5 m. Dit betekent dat de grondwaterstand zich op ruim 2,5 meter onder maaiveld bevindt.

Er zijn geen waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, intrekgebieden of boringsvrijezones in de gemeente Zevenaar aanwezig

Oppervlaktewater

Het plangebied grenst aan een beschermingszone van een watergang (Figuur 6 ten noordwesten van het plangebied). In de huidige situatie is er geen lozingspunt vanaf de bestaande verharding.

Figuur 6: Oppervlakte waterlichamen rondom het plangebied. De groene lijn geeft het beschermingsgebied aan en de blauwe de watergang.

Hemelwater

In de huidige situatie wordt het hemelwater afkomstig van de terreinverharding ingezameld via kolken en geloosd op de naastgelegen watergang.

Vuilwater

Het vuilwater van het bedrijfsgebouwtje wordt via een (PVC-buizen) leidingstelsel naar een septic tank afgevoerd.

Toekomstige situatie watersysteem

Dit hoofdstuk beschrijft per thema behandeld in het voorgaande hoofdstuk het effect van de nieuwe inrichting. Figuur 7 toont de nieuwe verharde oppervlakken.

Figuur 7: Verharding toekomstige situatie plangebied.

Tussen de snelweg en het wegensteunpunt zullen tijdelijke parkeerplaatsen worden gerealiseerd (. Deze parkeerplaatsen zijn van tijdelijke aard omdat in de toekomst wss andere routing ontstaat door misschien toevoegen van een tankstation tussen wegensteunpunt en snelweg. Het oppervlak van deze tijdelijke verharding is 1.181 m² en wordt meegenomen in de compensatie opgave.

Figuur 8 Tijdelijke parkeerplaatsen, aangegeven in groen en geel.

Grondwater

De functies die in het plangebied worden beoogd beïnvloeden de kwaliteit van het grondwater niet negatief. Hemelwater vanaf het verhard oppervlak wordt geïnfiltreerd in een bergingsvoorziening. Het dak en terreinwater wordt als schoon beschouwd en kleine verontreinigingen worden afgevangen in de sliblaag van de voorziening. Bij de bebouwing worden geen uitlogende en milieubelastende materialen gebruikt die een risico vormen voor het grondwater. Daarnaast komen geen nieuwe vervuilende functies in het plangebied. Doordat het zoutwater wordt afgevangen in een opslagtank en dus niet infiltreert vormt dit geen risico voor de grondwaterkwaliteit. Het plangebied overlapt niet met een grondwaterbeschermingszone.

Binnen het plangebied wordt riolering aangelegd. De bodem onderkant rioleringsbuis komt lager dan de gemiddeld hoogste grondwaterstand te liggen. Dit betekent dat tijdens de aanlegfase een bemaling nodig is. Afhankelijk van de aanlegduur en het bemalingsdebiet is hiervoor een bemalingsmelding of een bemalingsvergunning nodig van het waterschap. Ter onderbouwing van de vergunningsaanvraag is het nodig om een bemalingsadvies te schrijven, waarin het waterbezwaar is bepaald, de eventuele omgevingseffecten en risico's op opbarsting van de lokaal aanwezige leemlaag.

Oppervlaktewater

In de toekomstige situatie hoeft de bestaande legger watergang niet te worden verlegd of gedempt. Er is geen sprake van een directe lozing van afvalwater op het oppervlaktewater. Hemelwater afkomstig van parkeerterreinen en bestrating wordt via een infiltratievoorziening geloosd op de naastgelegen watergang. Lichte verontreiniging wordt afgevangen in de infiltratievoorziening alvorens er vertraagd wordt afgevoerd of overgestort richting de leggerwatergang.

De onderhoudszone langs de watergang blijft, zoals in de Handreiking Watertoetsprocedure van het waterschap van belang wordt geacht, vrij van bebouwing en andere ontwikkelingen die het functioneren ervan kunnen belemmeren.

Hemelwater

Het hemelwater van de daken zal via een leidingstelsel (van PVC-buizen) door een bezinkselafscheider en via een pomp naar een opslagtank voor hemelwater worden afgevoerd. Bij een volle tank zal het water via een bypass naar het leidingstelsel voor de afvoer van het terreinwater worden gevoerd. Het hemelwater van het terrein wordt afgevoerd via een leidingstelsel (PVC- en betonbuizen) en geloosd op een bergingsvoorziening binnen het eigen terrein.

Vuilwater

Het vuilwater van het bedrijfsgebouw wordt via een (PVC-buizen) leidingstelsel naar een septictank afgevoerd. De septic tank krijgt geen overstortleiding naar de bestaande sloot, maar zal regelmatig geleegd worden. Het zoutwater wordt via een leidingstelsel, een OBAS (olie-benzine afscheider) en pompen afgevoerd naar een opslagtank voor zout hemelwater. Bij een volle tank stroomt het zoutwater via een bypass naar het leidingstelsel voor de afvoer van vuilwater.

Compensatie toename verharding

Door de ontwikkelingen in het plangebied neemt het verhard oppervlak toe met 0,40 ha. De totale hoeveelheid verharding bedraagt 1,91 ha. Om wateroverlast te voorkomen wordt het hemelwater niet afgevoerd naar de septictank, maar volgens de trits vasthouden - bergen – afvoeren behandeld. Het hemelwater wordt ter plaatse geïnfiltreerd/geborgen in een waterbergingsvoorziening en mogen vertraagd leeglopen naar de bestaande sloot ten oosten van het plangebied. De dimensioneringsberekeningen van de voorzieningen (locaties waterbergingsvoorzieningen zijn te vinden in Figuur 9) zijn hieronder gedaan. Van belang is dat een regenbui $T=10+10\%$ (40mm) worden opgevangen in het plangebied en vertraagd kan worden afgevoerd. In extreme situaties zou bui $T=100+10\%$ tot aan maaiveld of op maaiveld geborgen kunnen worden zonder dat er waterschade optreedt.

De volgende aannames worden gedaan:

- Het oppervlak waar de zoutopslag (van 797m²) is, is afgekoppeld en wordt apart in een tank opgevangen (IBA-systeem).
- Er is ongeveer 93 m² oppervlak aan (semi-doorlatend) grind. Aangezien de eerste 10 m onder het maaiveld uit zandlagen bestaat, kan het water goed infiltreren. Het grindoppervlak zal voor 50% mee worden genomen in de bergingsberekening.

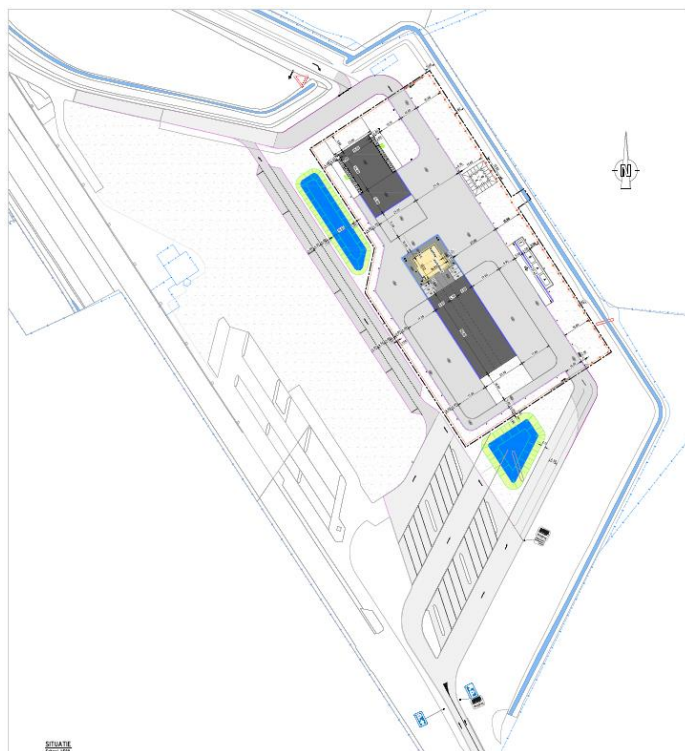
Verhard oppervlak dat gecompenseerd moet worden met waterbergingsvoorzieningen is weergegeven in **Error! Reference source not found.**

Tabel 1 Compensatieberekening

Verhard oppervlak	Oppervlak [m ²]
Totaal verhard oppervlak	19.175
Tijdelijke verharding parkeerterrein langs de	1.181
Oppervlak zout opslag af te koppelen	797
Oppervlak grind (50% infiltreert)	46,4
Totaal te compenseren oppervlak	19.513

* 92,8 m² * 50%

Bij een bui van 40 mm betekent dit dat er een bergingsvolume van $19.513 * 0,04 = 780,5 \text{ m}^3$ gerealiseerd moet worden op de aangegeven locaties in de ontwerptekening (Figuur 9).

Figuur 9: Ontwerp waarbij locaties (in blauw) zijn aangegeven waar waterberging gerealiseerd kan worden. Locatie en ruimtebeslag zijn indicatief.

Invulling waterkwaliteit opgave

Hemelwater

In de Handreiking Watertoetsprocedure van het waterschap komt naar voren dat nieuwe ontwikkelingen geen verslechtering van de oppervlaktewaterkwaliteit tot gevolg mogen hebben. Vanuit het plangebied wordt hemelwater via een infiltratievoorziening geïnfiltreerd. Verontreinigingen in het hemelwater worden grotendeels in de waterberging vastgehouden. De beide waterbergingen worden via een put met een overloop aangesloten op de naastgelegen watergang.

Zoutwater

Het hemelwater dat verontreinigd is met zout wordt via lijngoten (PVC-buizenstelsel), een OBAS (olie-benzine afscheider) en pompen op een opslagtank voor zout hemelwater aangesloten. Bij een volle tank wordt het zoute water via een bypass afgevoerd via een leidingstelsel voor de afvoer van vuilwater. Het vuile water vanuit het bedrijfsgebouw wordt door een leidingstelsel (PVC-buizen) afgevoerd naar een septic tank. Er komt geen overstortleiding naar de bestaande sloot; de septic tank zal regelmatig geleegd worden.

Beheer en onderhoud

De voorgenomen ontwikkelingen zijn geen belemmering voor het reguliere beheer en onderhoud van het watersysteem. Het beheer en onderhoud van de bestaande watergang

Afstemming met de waterbeheerder

Het planvoornemen is per e-mail in de vorm van een memo aangeboden bij waterschap Rijn en IJssel, waarna telefonisch op 2 maart 2020 het plan en de wensen van het waterschap besproken zijn. De opmerkingen en aandachtspunten van het waterschap zijn overgenomen en verwerkt.